

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์สำหรับการใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการพัฒนาและบริหารประเทศ ดังนั้นการจัดเก็บภาษีอากรนั้นจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ เป็นการหารายได้ให้แก่รัฐเพื่อนำมาเป็นงบประมาณในการพัฒนาและบริหารประเทศ ซึ่งเมื่อใดที่ประเทศมีงบประมาณรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น รัฐบาลจึงมีหน้าที่ที่จะต้องหารายได้ให้มากขึ้นตามมาเพื่อมาเป็นงบประมาณในการใช้จ่าย ซึ่งทำให้รัฐจะต้องจัดเก็บภาษีอากรจากประชาชนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น เพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรมีประสิทธิภาพ รัฐจึงบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรให้มีอำนาจใช้บังคับได้ อาทิเช่นประมวลรัษฎากร และรัฐยังสามารถดำเนินการบังคับจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างรวดเร็วแต่จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อประชาชนผู้ที่ต้องเสียภาษีอากรด้วย ถึงแม้การใช้อำนาจดังกล่าวย่อมจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในทางด้านทรัพย์สินหรือผลประโยชน์และมีส่วนได้เสียของผู้เสียภาษีไม่มากนักน้อย แต่ถ้ามหากรัฐได้ดำเนินการจัดเก็บภาษีอากรด้วยความเป็นธรรมและความเสมอภาคแล้วจะทำให้ประชาชนเสียภาษีอากรด้วยความเต็มใจและยินยอมที่จะเสียภาษีอากร เพราะโดยหลักแล้วการจัดเก็บภาษีอากรนั้นก็ต้องคำนึงถึงเรื่องหลักความยินยอม หลักความเสมอภาค และหลักความชอบด้วยกฎหมายของภาษีอยู่ด้วย ซึ่งการที่รัฐจัดเก็บภาษีโดยคำนึงถึงหลักดังกล่าวข้างต้น ก็จะทำให้การจัดเก็บภาษีอากรนั้นมีประสิทธิภาพทำให้บุคคลทุกคนที่จะต้องเสียภาษีอากร มีความเข้าใจและไม่โต้แย้งหรือทำการหลีกเลี่ยงที่จะไม่เสียภาษี

ดังนั้นการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร การเสียภาษีอากรสามารถทำได้โดยผู้เสียภาษียื่นแบบประเมินตนเอง หรือได้รับการประเมินจากเจ้าพนักงานประเมิน ซึ่งจากการที่เจ้าพนักงานได้ดำเนินการตรวจสอบ และทำการประเมิน ในบางครั้งมีผู้เสียภาษีบางรายไม่เสียหรือไม่นำส่งภาษีอากรตามกำหนดเวลา จึงทำให้ต้องมีการบังคับชำระหนี้ตามประมวลรัษฎากรขึ้นมาเพื่อใช้บังคับแก่ผู้เสียภาษี หากผู้เสียภาษีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประมวลรัษฎากรได้กำหนดบทลงโทษแก่บุคคลดังกล่าวไว้โดยมีบทลงโทษทางแพ่ง หรือมาตรการบังคับทางแพ่งกับบทลงโทษทางอาญา ในบางครั้งผู้กระทำความผิดอาจได้รับโทษเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างพร้อมกัน

กรมสรรพากรได้มีมาตรการในการดำเนินการสำหรับผู้ค้างภาษีอากรตามประมวล รัษฎากร ซึ่งเป็นมาตรการในการบังคับชำระหนี้โดยมิต้องผ่านกระบวนการในชั้นศาล ซึ่งทำให้การ บังคับชำระหนี้ตามประมวลรัษฎากรมีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้นอำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐมากยิ่งขึ้น แต่การบังคับหนี้ตามประมวลรัษฎากรนั้นก็ทำให้เกิดปัญหา ขึ้นบางประการ อาทิเช่น ปัญหาในการยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร ปัญหาที่เกิดขึ้น ในกรณีผู้ค้างภาษีอากรที่ถึงแก่ความตายก่อนชำระภาษีอากรค้าง ผู้เขียนจึงเห็นควรนำหลักการ จัดเก็บหนี้ภาษีอากรค้างของประเทศออสเตรเลียที่มีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้ รวมทั้งนำหลัก กฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบังคับชำระหนี้ภาษี อากร เพื่อให้การบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ยังเป็นการใช้อำนาจ ที่มีผลกระทบต่อผู้เสียภาษีโดยตรง จึงต้องตีความประมวลรัษฎากรในเรื่องดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และส่งผลกระทบต่อผู้เสียภาษีให้น้อยที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาระเบียบ วิธีการและหลักเกณฑ์ในการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวล รัษฎากร โดยแสดงให้เห็นถึงหลักเกณฑ์และขั้นตอนเกี่ยวกับการประเมินของเจ้าพนักงานตลอดจน ในเรื่องของการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งเป็นการบังคับชำระหนี้ตามประมวล รัษฎากรและศึกษาเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของผู้เสียภาษีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับชำระหนี้ภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร รวมทั้งนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตาม ประมวลรัษฎากร ประกอบกับแนวคำพิพากษาฎีกาและแนวข้อหารือของกรมสรรพากร รวมทั้ง ศึกษาพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ตลอดจนศึกษาถึงหลักกฎหมาย ของประเทศออสเตรเลียที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บหนี้ภาษีอากรค้าง พร้อมกับนำเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะทำให้เป็นการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างรัฐกับผู้เสียภาษี เป็น การทำให้แต่ละฝ่ายได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่มีอยู่เพื่อประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีอากร

¹ ประมวลรัษฎากรมาตรา 12

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษานี้จะทำการศึกษาในขอบเขตเรื่องการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ระเบียบ คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติของกรมสรรพากร ในเรื่องของการประเมินภาษีอากร การยึดและอายัดทรัพย์สิน ตลอดจนการขายทอดตลาดทรัพย์สินพร้อมยกตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาและแนวข้อหาหรือของกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาถึงพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ.2539 ตลอดจนศึกษาหลักกฎหมายของประเทศออสเตรเลียที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บหนี้ภาษีอากรค้าง รวมทั้งนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษานี้จะใช้วิธีการศึกษาทางเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าจาก บทบัญญัติของกฎหมาย คำสั่ง และ แนวปฏิบัติของกรมสรรพากร คำพิพากษาของศาล ตำรากฎหมาย และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ ทั้งที่เป็นของต่างประเทศและของไทยรวมทั้งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาบทสรุปของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ได้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการประเมินภาษีอากรและหลักเกณฑ์รวมทั้งขั้นตอนการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร และทราบถึงแนวทางปฏิบัติระเบียบ ข้อบังคับในการบังคับชำระหนี้ การยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลรัษฎากร รวมทั้งทราบถึงหลักเกณฑ์กระบวนการจัดเก็บภาษีอากรและการจัดเก็บภาษีอากรค้างของประเทศออสเตรเลีย ตลอดจนทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องของการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ซึ่งจะทำให้มีการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรได้ต่อไป ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ในด้านการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้เสียภาษีมีความเกรงกลัวและเกิดจิตสำนึกในการเสียภาษีอากร ซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศในที่สุด